

İLÂÇ KONTROLUNUN ÖNEMİ *

İnsan sağlığında kullanılan ilâçlar içinde tamamen zararsız olanı hiç bir zaman düşünülemez. Zamanla veya türlü dış tesirlerle aktivitesini kaybetmiş ilâçların birçok tali toksik tesirleri vardır. Ayrıca bazı bünyelerde allerjik tesir de gösterebilir. İlâcın aktivitesini kaybetmesine sebep olan dış tesirler ciddi bir şekilde incelenmeli ve gerekli tedbirler alınmalıdır. Bu bakımdan:

1) İlk olarak ilâç satışı çıkarılmadan evvel resmi muayene ve tescilli yapılmalıdır. Bu hükümetin vazifesidir.

2) Her ilâç için imalât veya etiketlenme esnasında vukubulması muhtemel her türlü hataya mani olmak ve her seri imalât için evsaf kontrolü yapmak gerekmektedir. Bu imalâtçının vazifesidir.

3) Önceki kontrollarda gözden kaçması muhtemel aksaklıkları ve ilâcın saklanması esnasında vukubulan değişiklikleri ortaya çıkarması bakımından ilâcı hastaya vermeden evvel son bir kontrolün yapılması lâzımdır. Bu da eczacının en önemli vazifelerinden biridir.

İmalât esnasındaki azami dikkate ve bütün kontrollara rağmen iyi muhafaza edilmemesi ilâcın tahribine sebep olur ve onu tesirsiz, hattâ tehlikeli kılar. Temperatur, ışık, rutubet vs. gibi dış tesirler bir farmasötik preparatın evsafı üzerinde umumiyetle aksi bir tesir yapar. Preparattaki bu değişmeler ciddi sonuçlar doğurabilir. Eczacının yegâne gayesi insan sağlığına hizmet olduğuna göre bu hususta da âzamî titiz davranması icab etmektedir. Şüpheli olan veya değişikliğe uğramış preparatlar mutlak surette imha edilmelidir.

Amerika Birleşik Devletlerinde resmî bir kontrol olmadığı halde eczacılar cemiyeti, üyelerine şüpheli ilâçları hastalara vermemelerini tavsiye etmektedir. Avusturyada eczacı, müstahzarların evsafı ve muhafazası ile sorumludur. Almanya ve Fransada da durum aşağı yukarı aynıdır. Yugoslavya, Polonya ve Çekoslovakya'da eczacılar, eczanedeki ilâçların evsafından ve hasta tarafından kullanılışından sorumludur. Müstahzarların sorumluluğu imalâtçı ve ithalâtçılara aittir.

* Journ. Am. Pharm. Assoc. Prac. Prac. Pharmacy, December, (1961), 778, den derlenmiştir.

İlâç kontrolü hususunda çok titiz davranan memleketlerden biri de Belçika'dır. 1885 de alınan bir kararla eczacı, eczanesinde bulunan bütün ilâçların evsafından mes'uldür. Bu ilâçlar ister kendi tarafından imzalanmış, ister diğer meslekdaşlarından alınmış olsun hiç fark gözetilmeksizin eczacının mes'uliyeti dahilindedir. Aldatılmış olmak veya yanlış yola yönlendirilmiş bulunmak gibi mazeretler kabule şayan değildir. Bu kadar geniş bir mes'uliyet altında bulunan Belçika eczacıları aralarında anlaşarak tamamen hususi mahiyette bir ilâç kontrol servisi teşkil etmişlerdir. Belçikada bugün yürürlükte olan kanunlar eczacıyı ayrıca antibiyotikler, aşular, cerrahi malzeme ve steril sargıların kontrolü ile de mükellef tutmaktadır.

Eczacının yukarıdaki hususlarda gösterdiği azami titizlik ve kendi vicdanına karşı olan mes'uliyet duygusu farmasötik preparatların tatmin edici olması için kâfidir. Bilgisi, tecrübesi ve dikkati yanında bu değerlere yer veren bir eczacı vazifesini evvelâ kendine sonra da insanlığa karşı bir manasıyla yapmış sayılır.

E. Onat